

Huvudman

Thorengruppen AB
Organisationsnummer 556613-9290
info@thorengruppen.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Thoren Business School Stockholm i Stockholms kommun.

Beslutet i korthet

Skolinspektionen har under våren 2023 inlett en tillsyn av Thoren Business School Stockholm och genomförde ett tillsynsbesök vid skolenheten den 17-20 april 2023. Skolinspektionen har i beslutet tagit ställning till om skolenheten uppfyller kraven i skolförfattningarna avseende områdena Undervisning och lärande, Arbetsplatsförlagt lärande (apl) samt Extra anpassningar och särskilt stöd.

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga och omfattande brister vid skolenheten. Det föreligger brister i undervisningstid på alla skolans program och i olika kurser. I flera fall genomför skolan inte den undervisningstid som har beslutats om för kurserna. Detta medför att de elever som går årskurs 3 på skolan läsåret 2022/23 inte kommer få sin garanterade undervisningstid. Tillsynen visar även att huvudmannen inte tar ansvar för att se till att skolenheten har tillgång till de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen på naturvetenskapsprogrammet ska uppfyllas samt att det ska finnas förutsättningar att genomföra undervisningen i vissa kurser i ämnet idrott och hälsa. Eleverna går miste om undervisning utifrån det centrala innehållet i kemi och fysik samt i vissa kurser i ämnet idrott och hälsa. Skolinspektionen har även identifierat brister i hur skolan anordnar apl på sina program. Bristerna rör huvudmannens ansvar att skaffa apl-platser, genomförandet av apl samt bedömningen av apl-handledares kunskaper och lämplighet. Skolinspektionen bedömer även att det finns allvarliga brister i arbetet med att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd. Det är otydligt hur en anmälan till rektorn om att elever kan vara i behov av särskilt stöd ska gå till. Dessutom villkoras möjligheten att anmäla elever för utredning av särskilt stöd på ett sätt som strider mot författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen och utgör ett allvarligt missförhållande. Skolinspektionen förelägger huvudmannen att vid vite vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Thorengruppen AB att vid vite av 1 000 000 kronor senast **den 3 november 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Skolinspektionen bedömer att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande.

Om Thorengruppen AB inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet. Därutöver kommer frågan om återkallelse av godkännande för Thorengruppen AB som huvudman att bedriva nu aktuell gymnasieskola att aktualiseras (26 kap. 13 § skollagen). Att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande innebär även att återkallelse av godkännande kan bli aktuellt trots att föreläggandet följts, om det uppstår nya allvarliga brister i verksamheten inom två år från detta föreläggande (26 kap. 15 § skollagen).

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.

Thorengruppen AB ska vidta följande åtgärder

Undervisningstid

1. Se till att eleverna får det antal undervisningstimmar som huvudmannen har beslutat om i de kurser som framgår av tabellen på s. 8-9 i beslutet. Inkom med huvudmannens beslut om antalet undervisningstimmar för varje kurs. Inkom med en redogörelse för vilken undervisningstid eleverna har fått i respektive kurs under höstterminen 2023 i de kurser som framgår av tabellen på s. 8-9. Inkom även med en redogörelse för hur de elever som under läsåret 2022/23 gått årskurs 1 och 2 och som inte fått den beslutade undervisningstiden enligt vad som specificerats i tabellen på s. 8-9 i beslutet, kommer att erhålla den garanterade undervisningstiden under sin treåriga utbildning. (4 kap. 22 § gymnasieförordningen [2010:2039])

Undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena kemi och fysik

1. Se till att undervisningen i ämnena kemi och fysik har experiment som centrala inslag och innefattar förmågan att hantera kemikalier, material och utrustning samt att undervisningen omfattar allt centralt innehåll enligt ämnesplanerna i kurserna Fysik 1a, Fysik 2, Kemi 1 och Kemi 2. Det innebär att undervisningen även ska innehålla planering och

genomförande av experiment samt formulering och prövning av hypoteser i samband med dessa.

- Inkom med lärarnas översiktliga planeringar som beskriver vilket centralt innehåll som behandlas i undervisningen under läsåret 2023/24. (2 kap. 35 skollagen, Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för fysik i gymnasieskolan [SKOLFS 2010:107], kurserna Fysik 1a, kurskod FYSFYS01a och Fysik 2, kurskod FYSFYS02, Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet kemi i gymnasieskolan [SKOLFS 2010:108], kurserna Kemi 1, kurskod KEMKEM01 och Kemi 2, kurskod KEMKEM02, förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program [SKOLFS 2012:14])

2. Se till att skolenheten har de lokaler och den utrustning som krävs för att möjliggöra undervisning enligt punkten 1.

- Inkom med en redogörelse för tillgången till utrustning och lokaler och hur den möjliggör undervisningen enligt punkten 1. (2 kap. 35 skollagen)

Undervisningen i vissa kurser i ämnet idrott och hälsa

1. Se till att undervisningen i kurserna Idrott och hälsa 1 – specialisering och Idrott och hälsa 2 – specialisering omfattar kursernas centrala innehåll. Det innebär att eleverna även ska genomföra vald idrott inom ramen för undervisningen.

- Inkom med lärarnas översiktliga planeringar som beskriver vilket centralt innehåll som behandlas i undervisningen under läsåret 2023/24.

(Ämnesplan för ämnet idrott och hälsa SKOLFS 2022:12, kursen idrott och hälsa 1 – specialisering kurskod IDRIDO01 och idrott och hälsa 2 – specialisering kurskod IDRIDO02)

Arbetsplatsförlagt lärande (apl) på högskoleförberedande program

1. Se till att följa upp elevernas utbildning på apl och hur denna bidrar till att eleverna når målen för utbildningen samt analysera orsakerna till uppföljningens resultat. Detta arbete ska dokumenteras. Detta innebär att huvudmannen för läsåret 2022/23 ska göra en genomgång av den utbildning på högskoleförberedande program som förlagts till apl. Huvudmannen ska därvid följa upp följande. Hur var och en av de arbetsplatser, till vilka lärande förlagts, tillgodosett lärandet i de respektive kurser eller delar av kurser som förlagts dit. Hur elevernas kunskapsutveckling i relation till ämnets syfte och centrala innehåll sett ut under tiden på arbetsplatsen. Hur bedömningen av om utsedda handledare varit lämpliga och haft nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget har genomförts. Huvudmannen ska redovisa uppföljningens resultat och analysen av detta samt på vilket sätt detta vägs in i huvudmannens beslut om apl på högskoleförberedande program. Om huvudmannen beslutar att apl inte ska förekomma på högskoleförberedande program ska detta redovisas. Om utbildningen på högskoleförberedande program fortsatt ska förläggas till arbetsplatser ska huvudmannen vidta åtgärderna 2-5 (4 kap. 3-6 och 7 §§ skollagen, 4 kap. 12 § gymnasieförordningen)

2. Se till att skaffa apl-platser i en omfattning som motsvarar preliminärt antal elever som till läsåret 2023/24 tas emot till första året på aktuella högskoleförberedande program och till elever som läsåret 2023/24 går årskurs 2 och 3 på dessa program. Det innebär att huvudmannen ska ha träffat överenskommelser om apl med arbetsgivare.
 - Inkom med en redogörelse för preliminära antagningssiffror.
 - Inkom med en redogörelse för på vilket sätt var och en av arbetsplatserna kan tillgodose det lärande på respektive gymnasieprogram som ska genomföras på arbetsplatsen. (4 kap. 12 § gymnasieförordningen)
3. Se till att rektor, i samråd med aktuell arbetsplats, fattar beslut om att förlägga de kurser eller delar av kurser till en arbetsplats där lärandet kan ske i relation till ämnets syfte och kursernas centrala innehåll. För det fall rektor uppdrar till annan inom skolenheten att utföra uppgiften, inkom med den bedömning som gjorts av denna persons kompetens och erfarenhet att fullgöra uppgiften. (2 kap. 10 § skollagen; 1 kap. 3 § och 4 kap. 12 § gymnasieförordningen)
 - Inkom med en förteckning över vilka kurser eller delar av kurser som förlagts till respektive arbetsplats. (4 kap. 12 § gymnasieförordningen)
 - Inkom med en redogörelse för på vilket sätt var och en av arbetsplatserna kan tillgodose det lärande i respektive kurs eller del av kurs som ska genomföras på arbetsplatsen. (4 kap. 12 § gymnasieförordningen)
4. Lärare, som ansvarar för de kurser där lärande förlagts till en arbetsplats, ska ges förutsättningar och tid att planera samt följa upp elevernas apl. (1 kap. 3 § och 2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen; 1 kap. 3 § och 4 kap. 12 § gymnasieförordningen, förordning om läroplan för gymnasieskolan [2011:144], nedan Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg)
5. Se till att det utses en handledare på arbetsplatsen samt att det görs en bedömning av om handledaren är lämplig och har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget. Huvudmannen ska ge in en förteckning över utsedda handledare för elever på apl under höstterminen 2023 samt en beskrivning över hur bedömningen av handledare har genomförts. (4 kap. 14 § gymnasieförordningen)

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 3 november 2023 informera samtliga lärare om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och skolans rutiner för detta. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 9 och 34 §§ andra stycket samt 3 kap. 7 § skollagen, Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar)
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, ska rektorn se till att starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som

inkommit till rektorn under perioden den 3 juli-3 november 2023 samt vilket datum utredning har startat för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen, Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar)

3. Se till att vid utvärderingar av befintliga åtgärdsprogram ta ställning till om respektive åtgärdsprogram behöver förändras och/eller om det ska fortsätta gälla. Om ett åtgärdsprogram ska förändras eller fortsätta gälla ska beslut fattas om ett nytt åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera vilka åtgärdsprogram som har följts upp och utvärderats samt vad det resulterat i. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 § skollagen).
4. Se till att de elever, som inte har fått lägst betyget E på en eller flera kurser, får information om rätten att gå om kurser. Detta avser beslut om betyg för elever som går kvar på skolenheten. (9 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen, Lgy 11, 1. Rättigheter och skyldigheter)
5. Se till att elever som vill gå om en eller flera kurser, och som har rätt till det, får möjlighet att gå om kursen/kurserna. Dokumentera hur många elever som har önskat gå om en kurs under perioden den 3 juli-3 november 2023 och hur många beslut som fattats om att elever ska få gå om kurser under samma period. Inkom med ovan angiven dokumentation. (9 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:3611) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Thoren Business School Stockholm är en gymnasieskola som erbjuder högskoleförberedande program – ekonomiprogrammet (BP), samhällsvetenskapsprogrammet (CMP) och naturvetenskapsprogrammet (MP). Klasserna namnges utifrån vilket år de började på skolan. Det innebär exempelvis att ekonomiprogrammet, årskurs 3, klass A heter BP20A, samhällsvetenskapsprogrammet, årskurs 3, klass A heter CMP20A och naturvetenskapsprogrammet, årskurs 3, klass A heter MP20A. Läsåret 2022/23 har skolan totalt 506 elever inskrivna.

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn av Thoren Business School Stockholm i Stockholms kommun, med Thoren Business School AB som huvudman. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Thoren Business School Stockholm följer gällande bestämmelser inom områdena Undervisning och lärande, Arbetsplatsförlagt lärande (apl) samt Extra anpassningar och särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 17 april och 20 april 2023 samt digitala intervjuer den 21 april och 25 april 2023. Vid besöket genomfördes även observationer av skolans lokaler. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. elev- och lärarscheman, apl-scheman, tim- och poängplaner samt beslut om åtgärdsprogram.

Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

I de fall Skolinspektionen refererar till enskilda elever benämns de med siffror enligt elevförteckning (aktbilaga 19).

Föreläggande vid vite

Undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utsagor

Lärare uppger bland annat följande. Det nuvarande schemat har gällt hela det här läsåret förutom de perioder eleverna har haft arbetsplatsförlagt lärande (apl). Nästan alla kurser har en lektion i veckan om 2,5 timme. Även om det inte framgår av schemat så har de en till två raster under dessa lektioner om totalt 20-30 minuter. När de har lektion som påbörjas före och avslutas efter lunch så har de dessutom 30-40 minuters lunchrast. En av lärarna uppger dock att de inte tar några raster utöver lunchen. Det finns inte något beslut kring raster vid långa lektioner utan det är upp till varje lärare att bestämma, det handlar om sunt förnuft och att de måste ta pauser när det är långa lektioner. Hela lektionerna räknas som undervisningstid och ingen följer upp hur stor del av varje undervisningspass som går åt till undervisning.

Elever uppger att de läser gymnasiearbete tillsammans med exempelvis kursen Entreprenörskap och företagande, vilket de gjort hela läsåret. De arbetade med

sina UF-företag¹ under höstterminen och började sedan med gymnasiearbetet i januari eller februari 2023. Efter det har de inte arbetat med UF alls. Arbetet med UF-företagen är kopplat till undervisningen i kursen Entreprenörskap och företagande. Lärare uppger att de inte vet hur stor del av lektionerna som hör till gymnasiearbete och hur mycket som hör till den andra kursen samt att de inte kan avgöra hur mycket tid som gått åt till vardera kursen. De uppger vidare att det inte är någon som följer upp hur undervisningstiden fördelas mellan gymnasiearbetet och den andra kursen.

Rektorn uppger att det är hen tillsammans med schemaansvarig lärare och biträdande rektorn som lägger schemat och att det är 2,5 timmes undervisningstid per kurs och vecka som ska schemaläggas. Vidare uppger rektorn att hen följer upp undervisningstiden genom att kontrollera om schemabrytande aktiviteter gör att lektioner ställs in. Då kan de flytta lektioner eller lägga in extra lektioner. Undervisningstiden följs även upp när de tar in vikarier. Rektorn uppger att det inte kommer ske någon förändring av schemat under resterande del av vårterminen som kommer att påverka undervisningstiden.

Dokumentation

Skolinspektionen har tagit del av skolans läsårsplan, elev- och lärarscheman, apl-scheman för läsåret 2022/23 samt timplaner för samtliga program och årskurser på skolan.

Av skolans läsårsplan framgår bland annat att eleverna i årskurs 2 haft apl vecka 39, 40, 42 och 43 medan eleverna i årskurs 3 haft apl vecka 45-48 under höstterminen 2022. Vidare framgår att eleverna i årskurs 1 haft apl under vecka 4, 5, 7 och 8 under vårterminen 2023.

Av apl-scheman framgår att samtliga klasser haft undervisning på skolan en dag per vecka under de veckor eleverna har haft apl. Vilka dagar eleverna haft undervisning på skolan samt vilka kurser eleverna haft undervisningstid i dessa veckor varierar mellan klasserna. Exempelvis har MP20A haft undervisningstid på skolan på måndagar och haft undervisningstid i kurserna Entreprenörskap och företagande, Matematik 4a samt Fysik 2. Detta innebär att samtliga klasser har haft viss undervisningstid på skolan i ett antal kurser även under de veckor eleverna gjort apl.

Av timplanerna framgår hur många undervisningstimmar huvudmannen beslutat att varje kurs ska ha. Av timplanerna för eleverna som går årskurs 3 läsåret 2022/23 framgår att kurser om 100 poäng ska ha från 70 till 95 undervisningstimmar. Av scheman för årskurs 3 framgår att majoriteten av lektionerna är minst två timmar, oavsett kurs. Exempelvis läser BP20A (ekonomiprogrammet årskurs 3) kurserna Matematik 3b och Marknadsföring under årskurs 3. Båda kurserna omfattar 100 poäng. Matematik 3b ska enligt skolans timplan för eleverna som går årskurs 3 läsåret 2022/23 omfatta 95 undervisningstimmar medan Marknadsföring ska omfatta 75 undervisningstimmar.

¹ Ung Företagsamhet är en politiskt obunden, ideell utbildningsorganisation. Sedan 1980 har organisationen utbildat gymnasieelever i entreprenörskap genom utbildningen UF-företagande. (<https://ungforetagsamhet.se/om-ung-foretagsamhet>)

BP20A har en lektion i Matematik 3b om totalt 145 schemalagda minuter per vecka med avräkning för schemalagd lunch samt en lektion i Marknadsföring om totalt 150 minuter per vecka. De lektioner som inte är minst två timmar långa är endast de lektioner i matematik som MP20A (naturvetenskapsprogrammet årskurs 3) har.

Av scheman framgår även att vissa av lektionerna är förlagda så att de påbörjas före och avslutas efter lunch. Exempelvis kan en lektion ha undervisningstid med start kl. 11.00 till kl. 14.10 med avbrott för lunch i 40 minuter från kl. 12.10 till kl. 12.50. Vidare framgår av scheman att undervisningstiden för gymnasiearbete alltid är schemalagd tillsammans med en annan kurs. Vilken kurs gymnasiearbetet schemaläggs tillsammans med varierar beroende på vilket program och vilken inriktning eleverna går.

Vid en genomgång av de av huvudmannen beslutade undervisningstimmar enligt timplanerna i förhållande till den faktiska undervisningstiden eleverna fått baserat på skolans läsårsplan, elevernas scheman, apl-scheman samt utsagor framgår följande.

Kurser	Klasser	Beslutad undervisningstid i kursen/kurserna enligt timplan	Faktisk undervisningstid baserat på läsårsplan, scheman och utsagor
Enterprenörskap och företagande samt gymnasiearbete i kombination	BP20A BP20D	157,6	122,6
Enterprenörskap och företagande samt gymnasiearbete i kombination	BP20B	157,6	≈ 124
Enterprenörskap och företagande samt gymnasiearbete i kombination	BP20C BP20E	157,6	≈ 102,5
Enterprenörskap och företagande samt gymnasiearbete i kombination	MP20A (inriktning naturentreprenör)	152,8	≈ 95,5
Fysik 2 samt gymnasiearbete i kombination	MP20A (inriktning naturvetenskap)	152,8	≈ 138,9
Ledarskap och organisation + gymnasiearbete	CMP20A CMP20B	137,6	102,8

Matematik 3b	BP20A BP20B	95	≈ 76,5
Medier, samhälle och kommunikation	BP20A	75	62,2
Svenska 3	BP20E	80	≈ 68,5
Filosofi	BP20E	45	≈ 38,6
Företagsekonomi 2	BP21A	80	63,2
Svenska 2 Engelska 6 Företagsekonomi 2 Privatjuridik	BP21B	80	≈ 68,5
Svenska 1 Engelska 5	BP22B	80	≈ 68,5
Matematik 1b	BP22B	90	≈ 76,1
Kemi 2 Svenska 3	MP20A	80	≈ 68,5
Svenska 2	MP21A	80	≈ 68,5
Matematik 3c	MP21A	90	≈ 78,5
Fysik 1a	MP21A	130	≈ 76,5
Historia 2a	CMP20A CMP20B	80	≈ 68,2
Svenska 2 Engelska 6	CMP21A CMP21B	80	≈ 68,5
Historia 1b Engelska 5	CMP22A	80	≈ 68,5

Vidare framgår av timplanerna, skolans läsårsplan, elevernas scheman, apl-scheman samt utsagor följande om undervisningstiden för eleverna som går årskurs 3.

Klass	Beslutad total undervisningstid i åk 3	Faktisk total undervisningstid i skolan åk 3
BP20A	642,6 timmar	545,6 timmar
BP20B	642,6 timmar	548,2 timmar
BP20C	642,6 timmar	400,6 timmar
BP20D	642,6 timmar	455,3 timmar

BP30E	642,6 timmar	470,4 timmar
MP20A	652,8 timmar (inriktning naturvetenskap) 497,8 timmar (inriktning naturentreprenör)	466,5 timmar (inriktning naturvetenskap) 423,1 timmar (inriktning naturentreprenör)
CMP20A	652,6 timmar (inriktning beteendevetenskap)	685,8 timmar
CMP20B	652,6 timmar (inriktning beteendevetenskap) 692,6 timmar (inriktning samhällsentreprenör)	512 timmar (oavsett inriktning)

Rättslig reglering

Utbildningen på nationella program ska bedrivas som heltidsstudier (16 kap. 17 § skollagen). Elever på högskoleförberedande program har rätt till minst 2 180 undervisningstimmar om 60 minuter. Detta benämns garanterad undervisningstid (16 kap. 18 § skollagen²).

Med garanterad undervisningstid avses den minsta undervisningstid i timmar som eleverna ska erbjudas enligt 16 kap. 18 § skollagen (1 kap. 3 § gymnasieförordningen).

För nationella program i gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs, varje ämnesområde, gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren. Huvudmannen ska redovisa hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid (4 kap. 22 § gymnasieförordningen).

I förarbeten anges att utgångspunkten alltid måste vara att undervisningstiden förläggs så att eleverna ges möjlighet att nå målen för utbildningen (prop. 2009/10:165 s. 422 f).

I skollagen avses med undervisning processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

I förarbeten till skollagen anges att i definitionen av begreppet undervisning ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. Exempelvis är slumpmässigt

² Bestämmelsen i 16 kap. 18 § skollagen har ny lydelse från den 1 januari 2023 genom lag 2022:275. Lagen tillämpas första gången på utbildning som påbörjas höstterminen 2023. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som påbörjats före höstterminen 2023.

läsande eller TV-tittande som inte ingår som en del i en pedagogisk planering inte undervisning i lagens mening (prop. 2009/10:165 s. 633, jfr prop. 2021/22:157 s 111).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister avseende elevernas undervisningstid. Av utredningen framgår att eleverna inte får den undervisningstid de har rätt till i flertalet kurser på samtliga program som bedrivs på skolan. Bland annat framgår av scheman och rektorns uppgifter att majoriteten av kurserna schemaläggs med 2,5 timmes undervisningstid per vecka trots att den beslutade undervisningstiden kan skilja sig åt mellan kurserna med upp till 25 timmar. Därtill visar utredningen att det försvinner minst 20 minuters undervisningstid från varje lektion som är schemalagd med 2,5 timme i sträck eftersom schemat inte inkluderar några raster under dessa lektioner.

Vid en kontrollräkning av den för kurserna beslutade undervisningstiden i förhållande till elevernas scheman samt med beaktande av det som framkommit om förekomsten och omfattningen av raster på schemalagd undervisningstid framgår att eleverna som läser vissa kurser går miste om undervisningstid i mycket stor omfattning. De elever som läser kursen Fysik 1a får bara drygt hälften av de beslutade undervisningstimmar. Därtill framgår att samtliga elever som går årskurs 3 läsåret 2022/23 får för lite undervisningstid i de kurser som de läser tillsammans med gymnasiearbetet. I samtliga fall är det stor skillnad mellan beslutad undervisningstid och den undervisningstid som eleverna får. Exempelvis får de elever som läser kursen Entreprenörskap och företagande tillsammans med gymnasiearbetet endast drygt 60 procent av de beslutade undervisningstimmar medan de elever som läser kursen Ledarskap och organisation tillsammans med gymnasiearbetet får cirka 75 procent av de beslutade undervisningstimmar för kurserna.

Vidare bedömer Skolinspektionen att eleverna som går årskurs 3 läsåret 2022/23 inte kommer få sin garanterade undervisningstid om totalt 2 180 timmar för elever på högskoleförberedande program. Skolinspektionens kontrollräkning av undervisningstiden visar att dessa elever kommer gå miste om mellan 70-254 timmars undervisningstid enbart under årskurs 3. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök fanns inga planer på att öka elevernas undervisningstid. Skolinspektionen konstaterar att det med tanke på omfattningen av den undervisningstid som eleverna gått miste om under alla omständigheter hade varit praktiskt taget omöjligt att anordna undervisning under den kvarvarande delen av vårterminen 2023 för att ta igen missad undervisningstid. Skolinspektionen bedömer att detta allvarligt försvårar elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen.

Mot bakgrund av omfattningen av bristerna kopplade till undervisningstid bedömer Skolinspektionen även att det finns en risk att elever som går årskurs 1 och årskurs 2 på skolan inte heller kommer få sin garanterade undervisningstid. Att undervisningstid som huvudmannen har beslutat i olika kurser inte genomförs medför även att huvudmannen inte på ett tillförlitligt sätt kan redogöra för hur elever har fått sin garanterade undervisningstid.

Undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena kemi och biologi

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Dokumentation

Av timplanerna samt elevernas scheman framgår följande. Under läsåret 2022/23 läser de elever som går MP20A (naturvetenskapsprogrammet årskurs 3) inriktning naturvetenskap bland annat Kemi 2 och Fysik 2. De elever som går MP21A (naturvetenskapsprogrammet årskurs 2) läser detta läsår Fysik 1a.

Elevers utsagor

Elever uppger att de inte fått någon praktisk undervisning i ämnena kemi och fysik. I Kemi 2 har man inte fått göra några praktiska moment i form av laborationer och inte heller fått använda några kemiska ämnen eller instrument. De har inte heller fått möjlighet att planera och genomföra experimentella undersökningar, arbeta med kemiska reaktioner eller skriva någon laborationsrapport. Vad gäller undervisningen i Fysik 2 uppger eleverna att lektionerna inte sker i skolans laborationssal utan i ett vanligt klassrum och att de då inte själva fått genomföra experiment eller praktiska inslag.

Lärares utsagor

Lärare i de naturvetenskapliga ämnena uppger bland annat följande. Det går att genomföra allt centralt innehåll teoretiskt, men inte praktiskt. Det går inte att varva teoretiska moment i undervisningen i kemi med praktiska moment och i kemi och fysik får eleverna inte återkommande praktiska inslag i undervisningen. Det har bara gjorts en laboration i vissa kurser i fysik och kemi det här läsåret. I Kemi 2 har ingen laboration genomförts det här läsåret. Det finns elever som läst kursen Fysik 1 under tidigare läsår och som inte genomfört en enda laboration på hela kursen. En lärare som undervisar i kemi uppger att de inte kunnat genomföra följande centrala innehåll i kursen Kemi 2:

- Det experimentella arbetets betydelse för att testa, omvärdera och revidera hypoteser, teorier och modeller.
- Planering och genomförande av experimentella undersökningar och observationer samt formulering och prövning av hypoteser i samband med dessa.
- Utvärdering av resultat och slutsatser genom analys av metodval, arbetsprocess och felkällor.
- Frågor om etik och hållbar utveckling kopplade till kemins olika arbetssätt och verksamhetsområden.

Skolans laborationssal är undermålig då det saknas utrustning som bland annat dragskåp och gasskåp. Det finns inte heller tillräckligt med kemikalier, vilket beror på att det saknas möjlighet att förvara vissa kemikalier på ett säkert sätt. Dessa

uppgifter bekräftas av de observationer som gjordes vid Skolinspektionens tillsynsbesök på skolan.

Skolan har tidigare haft ett samarbetsavtal för tillgång till externa lokaler, dock har sådant saknats detta läsår. Med ett avtal fick skolan förtur till tider i de externa lokalerna vilka kunde användas för upp till 100 elever och gav möjlighet till obegränsat antal laborationer under läsåret. Nu måste de stämma av med rektorn för varje tillfälle som de ska använda externa lokaler, vilket leder till ett minskat antal tillfällen eller inga tillfällen alls. Lärare har försökt boka externa lokaler under vårterminen 2023 men det har inte funnits några lediga tider att boka. Eleverna har svårigheter att nå godkända betyg i kemi och det är bara ett fåtal elever som fått godkänt på de prov som varit hittills under läsåret i aktuell kurs. I det ena provet fick samtliga elever underkänt och det andra provet klarade fyra elever.

Rektorns utsaga

Rektorn uppger att skolan har ett samarbete för att få tillgång till externa lokaler och att eleverna har gjort två laborationer vardera i kurserna Kemi 2, Fysik 1a och Fysik 2 det här läsåret. Rektorn hade gärna sett att eleverna fick fler praktiska moment så att det blir ett centralt inslag i elevernas utbildning, men att de har gjort sitt yttersta utifrån skolans lokaler och budget.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen uppger i yttrande över Skolinspektionens tillsynsprotokoll bland annat följande. För kursen Kemi 2 ska laborativa moment i analytisk kemi och elektrokemi genomföras under vecka 20-22 i externa lokaler, enligt planering. Undervisningen i kursen Fysik 1a har innehållit en digital laboration samt en laboration om Arkimedes princip och kursen Fysik 2 har innehållit virtuella laborationer och simuleringar. Av yttrandet framgår att lärare uppger att all centralt innehåll i Kemi 2, Biologi 2, Naturkunskap 1b, Naturkunskap 2 samt kurserna i fysik kan behandlas.

Rättslig reglering

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen).

För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen).

I skollagen och gymnasieförordningen anges de nationella programmen i gymnasieskolan samt respektives programs innehåll och omfattning (4 kap. 1 § gymnasieförordning, bilaga 1 till gymnasieförordningen samt bilaga 2 till skollagen). För varje nationellt program finns examensmål som innehåller mål för programmet (16 kap. 6 § skollagen; Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program [SKOLFS 2010:14]).

I examensmålen för naturvetenskapsprogrammet framgår bland annat att eleverna genom utbildningen ska utveckla ett naturvetenskapligt förhållningssätt. Det innefattar förmåga till kritiskt tänkande, logiska resonemang, problemlösning och systematiska iakttagelser. Förståelse av naturvetenskap bygger på ett samspel

mellan teori och praktisk erfarenhet. Experiment, laborationer, fältstudier och andra jämförbara praktiska moment ska därför vara centrala inslag i utbildningen.

För varje ämne finns en ämnesplan och utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser (16 kap. 21 och 23 §§ skollagen, 1 kap. 4 § gymnasieförordningen)³. Ämnesplanerna innehåller respektive ämnes syfte och vilka kurser som ingår i ämnet. För respektive kurs anges det centrala innehåll som undervisningen i kursen ska behandla. Vidare framgår betygskriterier för varje kurs som relaterar till det centrala innehållet i kursen och har en koppling till ämnesplanen som helhet.

I ämnesplanerna för kemi och fysik anges liknande syften gällande vilka kunskaper eleverna ska utveckla. Undervisningen i ämnena kemi och fysik ska bland annat syfta till att eleverna utvecklar förmåga att arbeta teoretiskt och experimentellt samt att kommunicera med hjälp av ett naturvetenskapligt språk. Undervisningen ska innefatta naturvetenskapliga arbetsmetoder som att formulera och söka svar på frågor, planera och utföra experiment samt bearbeta, tolka och kritiskt granska resultat och information. Undervisningen i ämnet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmågan att planera, genomföra, tolka och redovisa experiment och observationer samt förmågan att hantera kemikalier (kemi)/material (fysik) och utrustning (Skolverkets föreskrifter, SKOLFS 2010:107 och 2010:108).

Det centrala innehållet i kurserna Fysik 1 och 2 samt i Kemi 2 omfattar bland annat det experimentella arbetets betydelse för att testa, omvärdera och revidera hypoteser, teorier och modeller samt planering och genomförande av experimentella undersökningar och observationer samt formulering och prövning av hypoteser i samband med dessa.

Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (15 kap. 24 § skollagen).

Av läroplanen framgår att betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs respektive målen för gymnasiearbetet. Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive kurs, och beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen (Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg).

³ Bestämmelserna i 16 kap. 21 och 23 §§ skollagen har nya lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. 1 kap. 4 § gymnasieförordningen har en ny lydelse från och med den 1 juli 2022. Begreppet kunskapskrav har ersatts med begreppet betygskriterier, men innehållet är oförändrat.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister avseende lokaler och utrustning för ämnena kemi och fysik på naturvetenskapsprogrammet på Thoren Business School Stockholm. Huvudmannen har inte säkerställt att skolan har tillgång till ändamålsenliga lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska uppfyllas. Av utredningen framgår att skolan varken har tillgång till lokal eller tillräckligt med utrustning för att kunna genomföra praktiska moment i kemi och fysik. Bristerna i lokaler och utrustning medför att lärarna inte har förutsättningar att genomföra undervisning som omfattar allt centralt innehåll i ämnena kemi och fysik. Det medför även att eleverna som läser kurser i dessa ämnen inte får undervisning med återkommande praktiska moment trots att det ska vara centrala inslag i utbildningen. Detta leder till att syftet med ämnena inte kan uppnås och elevernas möjligheter att nå examensmålen för naturvetenskapsprogrammet kraftigt begränsas.

Av utredningen framgår att elever som läser kurserna Kemi 2 samt Fysik 1a och 2 endast genomfört två laborationer per kurs under läsåret 2022/23. Utöver detta har eleverna erhållit digitala/virtuella laborationer och simuleringar i Fysik 1a och 2. Huvudmannen uppger även att eleverna efter Skolinspektionens besök på skolan skulle få ytterligare laborativa moment i Kemi 2. Skolinspektionen bedömer att de digitala/virtuella laborationerna och simuleringarna som eleverna fått göra i Fysik 1 och 2 inte kan ersätta de praktiska moment som eleverna ska genomföra såsom experimentella undersökningar och observationer. Vidare bedömer Skolinspektionen att omfattningen av de praktiska inslagen i de aktuella kurserna inte är tillräckliga för att syftet med utbildningen ska uppnås. Praktiska moment ska vara återkommande i undervisningen, och inte endast genomföras vid enstaka tillfällen.

Vidare bedömer Skolinspektionen att elevernas kunskaper vid betygssättningen inte bedöms allsidigt utifrån betygskriterierna i ämnena fysik och kemi, vilket är en brist. På grund av avsaknaden av lokaler och utrustning finns det vissa praktiska moment i ämnenas syften och i det centrala innehållet i kurserna som inte behandlas inom undervisningen. Att undervisningen i kemi och fysik inte omfattar allt centralt innehåll och inte heller utformas så att eleverna ges återkommande tillfällen att visa sina kunskaper utifrån betygskriterierna innebär att undervisningen inte utgör ett tillräckligt underlag för att lärarna ska kunna bedöma elevernas kunskaper allsidigt utifrån betygskriterierna.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att huvudmannen inte tar ansvar för att utbildningen vid skolenheten utgår från nationella mål och riktlinjer och att utbildningen är likvärdig den som ges vid andra gymnasieskolor.

Undervisning i vissa kurser i ämnet idrott och hälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utsagor

En elev uppger att hen läser en kurs i Idrott och hälsa – specialisering. Eleven berättar att undervisningen i kursen består av att träna på gym och göra långa

skrivuppgifter. Det är bara teoretisk undervisning, det går inte att utöva sin idrott som hen hade fått information om att hen skulle få göra. En annan elev uppger att hen sökte till skolan specifikt för att kunna gå kurser i Idrott och hälsa – specialisering. När hen insåg att det inte innebar mer tid att utöva sin idrott utan bara gym och teori valde eleven att inte gå kursen.

Läraren som undervisar i kurserna i Idrott och hälsa – specialisering uppger att kurserna är kopplade till konceptet Thoren Sports Profile (TSP) och att det är totalt fyra elever som går konceptet just nu. Läraren uppger vidare bland annat följande. Eleverna kan söka in till TSP med olika idrotter. TSP består av tre kurser; TSP1 som utgörs av kursen Idrott och hälsa 1, TSP2 som utgörs av kursen Idrott och hälsa 1 - specialisering samt TSP3 som utgörs av kursen Idrott och hälsa 2 - specialisering. Eleverna som läser kurser kopplade till konceptet TSP har inte något praktiskt utövande av sin idrott på lektionstid eftersom det inte är genomförbart då läraren saknar kompetens i de olika idrotterna. Eleverna kan inte heller utöva sina idrotter i de lokaler som skolan har tillgång till. Ibland utövar eleverna sina idrotter själva och kan då fota eller filma sin träning och sedan skicka materialet till läraren för att visa vad de tränat. Eleverna har fått träna själva cirka två gånger under vårterminen 2023. Eleverna hade lärarledd undervisning i TSP vid fyra tillfällen under höstterminen 2022. Vad gäller betygssättning utgår läraren från elevernas prestationer på lektionerna, såväl praktiska som teoretiska moment. Vad gäller de praktiska momenten så utgår läraren från elevernas prestation när de utför andra idrotter. Bedömningen av elevens genomförande av sin idrott i förhållande till regler, teknik och taktik sker utifrån det teoretiska underlaget. Eleverna har ingen handledare i sin idrott som är insatt i elevernas utbildning och kurserna de läser. Läraren har inte heller någon kontakt med elevernas tränare.

Rektorn uppger att kursutbudet med Idrott och hälsa – specialisering är en del av skolans profil och något som huvudmannen har beslutat att skolan ska erbjuda. Eleverna får extra tid att utöva sina respektive idrotter genom skolförlagd tid med den lärare som undervisar i kursen. Eleverna kan genomföra sin idrott när de har teoripass med läraren.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen uppger i yttrande över Skolinspektionens tillsynsprotokoll bland annat följande. Elever som valt TSP läser Idrott och hälsa 1 – specialisering och Idrott och hälsa 2 – specialisering. Kurserna väljs som individuellt val av eleverna och eleverna får betyg i dessa kurser. Enligt återkoppling från lärare utövar eleverna som läser TSP sin specifika idrott på lektionstid och eleverna har inte alltid sin undervisning på gym. Eleverna som läser TSP hade lärarledd undervisning vid fem tillfällen under höstterminen 2022.

Rättslig reglering

Bestämmelser om utbildningens utformning och innehåll, se s. 14-15.

Med undervisning avses sådana målstyrda processer som under ledning av lärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorerna ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas (2 kap. 9 § första stycket skollagen).

Rektorerna beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 10 § första stycket skollagen).

Ämnesplanen för idrott och hälsa framgår av förordning om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena (SKOLFS 2010:261).

Det centrala innehållet i kurserna Idrott och hälsa 1 - specialisering och Idrott och hälsa 2 - specialisering omfattar bland annat regler, tekniker och taktik inom vald idrott, planering, genomförande och analys av träningsprogram för vald idrott, hur vald idrott utvecklar den kroppsliga förmågan, vald idrott ur ett hälsoperspektiv, vald idrotts organisation och historia, organisation av barnverksamhet inom vald idrott, kulturella och sociala aspekter på vald idrott samt etik och moral i förhållande till vald idrott. I betygskriterierna för betyget E i kurserna anges bland annat att eleven med goda rörelsequaliteter kan genomföra vald idrott i enlighet med dess regler, teknik och taktik.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i undervisningen i kurserna Idrott och hälsa 1 – specialisering samt Idrott och hälsa 2 – specialisering. Undervisningen för de elever som läser dessa kurser behandlar inte väsentliga delar av det centrala innehållet där eleverna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper i sin valda idrott genom bland annat teknik och taktik samt genomförande av träningsprogram. De praktiska moment som ingår i undervisningen för alla elever är styrketräning på gym. Den undervisning som är kopplad till elevernas valda idrott är endast teoretisk. Eleverna ges således inte möjlighet att genomföra sin valda idrott inom ramen för undervisningen, vilket är en brist.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i betygssättningen i kurserna Idrott och hälsa 1 – specialisering och Idrott och hälsa 2 - specialisering. Eftersom undervisningen inte innefattar praktiska moment kopplade till elevens valda idrott har eleven inte möjlighet att visa upp sina kunskaper i förhållande till betygskriterierna i kurserna som helhet. Det innebär att läraren inte har ett tillräckligt underlag för att värdera elevernas kunskaper allsidigt i förhållande till de nationella betygskriterierna som finns för kurserna. Bedömningen av elevernas kunskaper i förhållande till deras valda idrotter sker endast genom teoretiska inlämningsuppgifter. Detta utgör inte ett tillräckligt underlag för att kunna bedöma elevernas kunskaper i förhållande till alla betygskriterier i relation till syfte, centralt innehåll och lärarens egen undervisning.

Skolinspektionen konstaterar att det som huvudmannen anført om att eleverna som läser Idrott och hälsa 1 – specialisering samt Idrott och hälsa 2 – specialisering utövar sin specifika idrott på lektionstid inte får något stöd i utredningen i övrigt. Elever och lärare har vid intervjuer samstämmigt uppgett att eleverna inte genomför sin idrott på lektionstid. Skolinspektionen lämnar därför huvudmannens uppgifter i denna del utan avseende.

Arbetsplatsförlagt lärande (apl) på högskoleförberedande program

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Dokumentation

Av timplanerna som Skolinspektionen tagit del av framgår att eleverna som går årskurs 3 på ekonomi- och samhällsvetenskapsprogrammet läsåret 2022/23 ska få undervisning genom apl motsvarande totalt 202,4 timmar medan eleverna som går årskurs 3 på naturvetenskapsprogrammet läsåret 2022/23 ska få apl motsvarande 147,2 undervisningstimmar. Av timplanerna framgår även vilka kurser eller delar av kurser som är förlagda till apl. De elever som går ekonomiprogrammet år 3 läsåret 2022/23 har under årskurs 1 haft delar av kurserna Samhällskunskap 1b, Historia 1b samt Företagsekonomi 1 förlagda till apl. Under årskurs 2 har de haft delar av kursen Samhällskunskap 2 och under årskurs 3 har de haft delar av kurserna Psykologi 1, Företagsekonomi specialisering finansiering och Företagsekonomi specialisering redovisning förlagda till apl. Eleverna på naturvetenskapsprogrammet årskurs 3 läsåret 2022/23 har under sin utbildning haft delar av kurserna Matematik 3c och Biologi 2 förlagda till apl under år 2 samt delar av kurserna Kemi 2 och Politik och hållbar utveckling förlagda till apl under årskurs 3. Eleverna på samhällsvetenskapsprogrammet årskurs 3 läsåret 2022/23 har årskurs 1 haft delar av kurserna Svenska 1, Idrott och hälsa 1 samt Samhällskunskap 1b förlagda till apl. Under årskurs 2 har eleverna haft delar av kurserna Psykologi 1 och Pedagogiskt ledarskap förlagda till apl. Slutligen har eleverna under årskurs 3 haft delar av kurserna Ledarskap och organisation, Sociologi och Psykologi 2a förlagda till apl. Hur stor del av kurserna som är förlagda till apl varierar från knappt 20 procent upp till knappt 50 procent. Den genomsnittliga omfattningen av apl på aktuella kurser är cirka 25-30 procent.

Skolinspektionen har även tagit del av en sammanställning över vilka arbetsplatser eleverna gjort apl på under läsåret 2022/23. Av dokumentationen framgår att elever som går årskurs 3 läsåret 2022/23 har gjort apl på bland annat restauranger, kläd- och matvarubutiker, gym, frisörsalonger och caféer.

Elevers utsagor

Elever uppger bland annat följande. De måste själva hitta apl-platser och att det är väldigt svårt att hitta bra platser. Det finns inga krav på apl-platserna annat än att eleverna ska vara på arbetsplatsen 4-5 timmar per dag, fyra arbetsdagar i veckan under apl-perioden. De förväntas inte lära sig något när de gör apl. De har haft en uppgift med sig som de skulle utföra när de gjorde apl. Uppgifterna kunde vara att beskriva hur miljön hanterades på arbetsplatsen, exempelvis genom att undersöka vilka kemikalier som användes, eller kontrollera vilket kollektivavtal som fanns på arbetsplatsen och sedan skriva en uppsats om det. De har inte fått någon utpekad

handledare och det är inte heller någon personal från skolan som har besökt dem när de gör apl.

Lärares utsagor

Lärare bekräftar att eleverna själva söker apl-platser och uppger vidare bland annat följande. Det är svårt att hitta relevanta apl-platser som har koppling till elevernas utbildning. Det finns arbetsplatser som inte har någon koppling till kurserna som är förlagda till apl. Eleverna gör apl fyra dagar per vecka under en apl-period om fyra veckor. En dag per vecka är eleverna på skolan och får undervisning i vissa ämnen. Eleverna får en uppgift som de ska utföra under apl-perioden. Uppgiften är kopplad till vissa specifika kurser. Lärare uppger att de ringer arbetsplatserna där eleverna gör apl och kontrollerar exempelvis om eleven arbetat med målen och om eleven kunnat utföra uppgiften. Det handlar mer om en utvärdering av elevernas apl.

Rektorns utsaga

Även rektorn bekräftar att eleverna söker apl-platser själva och uppger bland annat följande. Skolan har en apl-samordnare som säkerställer att alla elever har en apl-plats. Eleverna får en uppgift med information om vad de ska göras på sina apl-platser. Uppgiften är kopplad till det centrala innehållet i kursen som är förlagd till apl. Det sker inte någon kontroll av apl-platsen eller av apl-handledaren innan eleven påbörjat sin apl. Däremot gör all personal på skolan apl-samtal och apl-besök under tiden eleverna genomför apl. Det innebär att det inte per automatik är den lärare som undervisar i kursen som är förlagd till apl som gör apl-besöket. Det är uppgiften som eleverna har med sig på apl som står för lärandet kopplat till det centrala innehållet i den del av kursen som är förlagd till apl. De försöker välja kurser att förlägga till apl som går att koppla till alla elevers apl-platser.

Rättslig reglering

Arbetsplatsförlagt lärande definieras som lärande på ett program som genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan (1 kap. 3 § gymnasieförordningen).

Huvudmannen får besluta att arbetsplatsförlagt lärande ska finnas på högskoleförberedande program och får då också besluta om i vilken omfattning. Varje vecka som genomförs på en arbetsplats ska för en elev i gymnasieskolan anses motsvara 23 timmars garanterad undervisningstid. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras (4 kap. 12 § gymnasieförordningen).

För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitats som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig (4 kap. 14 § gymnasieförordningen).

I skollagen finns bestämmelser om lärare och vilka som får bedriva undervisning (jfr 2 kap. 13 och 18 §§ skollagen).

Med undervisning avses processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

En legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap 15 § skollagen). I förarbeten anges att legitimerade lärare har ett individuellt ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver och ska kunna ställas till svars vid eventuella brister i den professionella yrkesutövningen. Lärare som inte omfattas av denna paragraf har självfallet också ett ansvar för att bedriva en så bra undervisning som möjligt, men i dessa fall är det rektorn som ytterst är ansvarig (prop. 2010/11:20, s. 82).

Huvudmannen ska systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen, motsvarande ska genomföras även på skolenhetsnivå. Detta arbete ska dokumenteras och inriktas mot de mål som finns för utbildningen. Om det framkommer att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas (4 kap. 3-6 och 7 §§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i skolans apl. Apl är inte obligatoriskt på högskoleförberedande program, men huvudmannen får besluta att kurser eller delar av kurser som ges på högskoleförberedande program ska förläggas till apl. Trots att huvudmannen har beslutat om att eleverna på Thoren Business School Stockholms samtliga program ska ha apl tar huvudmannen inte ansvar för att skaffa apl-platser till eleverna. Såväl elever och lärare som rektor uppger att det är eleverna som själva ansvarar för att skaffa apl-platser och att det är svårt för eleverna att hitta relevanta apl-platser. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att skaffa platser för apl och att se till att platserna uppfyller kraven för utbildningen. Att ansvaret för att skaffa apl-platser överförts till eleverna på skolan är således en brist.

Vidare bedömer Skolinspektionen att skolan inte uppfyller författningarnas krav när det gäller genomförandet av apl. Huvudmannen och rektorn säkerställer inte att lärandet som eleverna ska få på apl sker i enlighet med de kurser som förlagts till apl. Utredningen visar att det eleverna gör under apl har ingen eller mycket begränsad koppling till de kurser som är förlagda till apl och att det endast är den uppgift eleven har med sig på apl som har någon koppling till det centrala innehållet i kursen som är förlagd till apl. Mot den bakgrunden bedömer Skolinspektionen att det arbete eleverna genomför på arbetsplatserna under apl-perioderna i mycket begränsad utsträckning utgör ett sådant lärande som apl ska vara.

Skolinspektionen bedömer även att uppföljningen av elevernas lärande under apl är bristfällig. Utredningen visar att det inte genomförs några besök på apl-platserna och inte heller några bedömningssamtal där lärare, elev och handledare deltar. Även om lärare genomför uppföljande samtal med elever och/eller handledare så

är det inte alltid den undervisande lärare som genomför samtalen, utan vilken personal som helst på skolan kan vara den som har samtalen.

Skolinspektionen bedömer även att det finns brister gällande bedömningen om handledarna på apl-platserna har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och även i övrigt är lämplig. Utredningen visar att det inte sker någon kontroll av arbetsplatsen eller handledaren inför elevernas apl.

Huvudmannen har beslutat att undervisning motsvarande 147,2 till som mest cirka 202 undervisningstimmar ska förläggas till en arbetsplats för eleverna som går årskurs 3 läsåret 2022/23. Detta berör kurser i bland annat matematik, biologi och kemi för eleverna på naturvetenskapsprogrammet, psykologi och retorik för eleverna på ekonomiprogrammet samt sociologi och psykologi för eleverna på samhällsvetenskapsprogrammet. Att förlägga undervisning på ett högskoleförberedande program till arbetsplatser är en möjlighet för huvudmannen. Om huvudmannen beslutar att det ska göras är det av största betydelse att apl uppfyller kraven som finns för utbildningen och att elevens lärande på arbetsplatsen sker i förhållande till de kurser eller delar av kurser som förlagts dit. Läraren behöver också under tiden på apl följa och stödja elevens kunskapsutveckling. Mot bakgrund av de brister som konstaterats är Skolinspektionens bedömning att det arbetsplatsförlagda lärandet Thoren Business School Stockholm inte uppfyller dessa krav.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Dokumentation

Skolinspektionen har tagit del av skolans individuella studieplaner för eleverna som går årskurs 3 läsåret 2022/23. Av dokumentationen framgår att det finns 57 elever i årskurs 3 som har fått F i kurser i sådan omfattning att de riskerar att inte nå en gymnasieexamen.

Skolinspektionen har även tagit del av skolans rutindokument avseende skolans arbete med särskilt stöd med titeln 'Guide/"lathund" för bedömning av behov av särskilt stöd'. I dokumentet står det bland annat, för att utröna om en elev har behov av särskilt stöd ska en pedagogisk kartläggning och en pedagogisk bedömning ske skyndsamt. Detta gäller för de elever som trots tillräckligt god närvaro på lektioner, extra anpassningar och närvaro på coachtid inte når målen. Enligt rutinen ges särskilt stöd som en riktad insats när undervisning, extra anpassningar och coachtid inte bedöms som tillräckliga för att nå målen. Vidare framgår att elever som går årskurs 3 och har F i kurser om 300-450 poäng ska prioriteras för en kartläggning för att utröna om särskilt stöd bedöms kunna bidra till att eleven kan nå en gymnasieexamen. Dessa elever bedöms ha rimliga möjligheter att ta en gymnasieexamen. Dokumentet innehåller även en översikt av antalet elever som går årskurs 3 läsåret 2022/23 som har F i kurser om minst 300 poäng. Av sammanställningen framgår att det finns totalt 40 elever i årskurs 3 som har F i kurser om 300-550 poäng, 11 elever som har F i kurser om 600-650 poäng, 4 elever som har F i kurser om 700-900 poäng samt en elev som har F i kurser om 1 000 poäng eller mer. Totalt finns det sammanlagt 56 elever i årskurs 3 som har F i

kurser om minst 300 poäng. Av dokumentet framgår att elever med hög frånvaro inte är prioriterade för kartläggning. Av dokumentet framgår vidare antal elever i respektive klass i årskurs 3 med behov av extra anpassningar. Det anges att antal elever per klass med behov av extra anpassningar är cirka 33 procent och att det innebär att merparten av extra anpassningar behöver implementeras på gruppnivå för att ha en chans att bli tillräckligt effektiva baserat på att behovet gäller flertalet elever per klass.

Skolinspektionen har även tagit del av dokumentation avseende de tre elever på skolan som har ett åtgärdsprogram⁴. Beslutsdatum för elev 2:s senaste åtgärdsprogram är den 25 januari 2023. Enligt beslutet ska eleven bland annat ha ett anpassat schema avseende kurser i ämnena företagsekonomi, matematik, privatjuridik samt samhällskunskap. Det framgår även att åtgärdsprogrammet ska utvärderas den 30 mars 2023. Av efterföljande utvärdering av elevens åtgärdsprogram framgår att elevens stöd ska fortgå i alla delar förutom de delar som avser kursen i ämnet företagsekonomi. Utvärderingen är signerad av specialpedagogen den 18 april 2023.

Elevers utsagor

Elever uppger bland annat följande. Det finns ingen hjälp att få från skolan. Den hjälp de kan få om de har svårt att nå minst E i en kurs är att gå på coachtid. Det är samma lärare som undervisar på coachtiden vilket inte ger så mycket. Om de får F på ett prov hänvisas de till att göra omprov, men de får ingen hjälp. Det går inte att läsa om en kurs om de fått F. De kan få gå på lovskola och göra prövning, men det är inte möjligt att läsa om en kurs. Det är många som har svårt att nå minst E i framför allt i kurserna i matematik. Den lärare de har i matematik kan inte anpassa undervisningen och det inte är någon elev som får extra stöd. Det är många som behöver mer hjälp med matematiken.

Lärares utsagor

Lärare uppger bland annat följande. De har elevgenomgång en gång i veckan, där de kan diskutera bland annat studiero och elevers måluppfyllelse. På elevgenomgångarna deltar rektor, elevhälsoteamet, mentorn samt berörda lärare.

De har ett dokument där elevers behov av extra anpassningar finns dokumenterade. De ger extra anpassningar i form av bland annat tydliga genomgångar, längre tid vid examinationer, tydliga instruktioner, uppläsning av texter och individuella instruktioner. Extra anpassningar ges främst på gruppnivå, men det finns även individuella extra anpassningar. Det är så många elever som har behov av extra anpassningar att de inte har tid att ge individuella extra anpassningar och att det inte går att hjälpa alla elever. I en klass är det 18 av 35 elever som behöver individuella extra anpassningar. Det finns extra anpassningar som de inte kan ge till elever som behöver det, bland annat mer tid att prata med eleverna samt att ge bättre och mer material. När elever inte får de extra anpassningar som de behöver så börjar eleverna göra annat än skolarbete på lektionerna, exempelvis prata om annat vilket stör undervisningen. Det är främst storleken på undervisningsgrupperna och undervisningstiden som är bekymret. Det

⁴ Elev 2, elev 22, elev 23.

behövs mer undervisningstid i vissa kurser och mindre undervisningsgrupper så att alla elever kan få stöd. Det stöd eleverna kan få är att gå på coachtid, som innebär extra studietid utöver den ordinarie undervisningstiden, och lovskola.

Specialpedagogen kan även hjälpa eleverna att planera sina studier så de kan komma ikapp och det finns en speciallärare som kan undervisa elever i mindre grupper i matematik. Elever kan även få anpassat schema och reducerat program.

Det finns ett antal elever som har F i sådan omfattning att de riskerar att inte nå en gymnasieexamen. I en mentorsklass finns fem elever som riskerar att inte nå en gymnasieexamen, i en annan klass finns fyra sådana elever. Många elever har F-varningar och många elever riskerar att få F i de kurser som avslutas vårterminen 2023 trots att de får extra anpassningar. I en annan klass har alla elever förutom en, i en klass med 34 elever, F-varningar och i princip har alla elever i klassen F-varning i matematik. Av dessa 33 elever har 13 elever fler än tre F-varningar. Elevernas F-varningar beror inte på frånvaro, eleverna deltar i undervisningen. Måluppfyllelsen är särskilt låg i Matematik 1 och Matematik 2. En tredjedel av eleverna i varje klass riskerar att få F i dessa kurser. I en klass är det hela 20 elever som riskerar F i en av kurserna.

Om en elev riskerar att få F i en kurs, trots extra anpassningar, så rekommenderar de eleverna att delta på coachtiden. En lärare uppger dock att hen inte vet vad hen ska göra i ett sådant fall. Några lärare uppger att de sagt till på elevgenomgångar att de undervisar elever som, trots att de ges extra anpassningar, riskerar att få F i en eller flera kurser.

Lärare uppger att de inte vet hur de anmäler en elev för utredning av eventuellt särskilt stöd och de har inte heller gjort någon sådan anmälan. Några går till specialpedagogen för att anmäla en elev för utredning av eventuellt särskilt stöd men vet inte om det sedan startas någon utredning. Flera vet inte vem som beslutar om särskilt stöd eller vad som händer efter en utredning har startats. Man vet inte heller vilket särskilt stöd som går att få.

Utsagor från personal i elevhälsan

Personal från elevhälsan uppger bland annat följande. Elever berättar att de har svårt att ta till sig undervisningen. Cirka 30 procent av eleverna i årskurs 3 har flera F-varningar. Cirka 50 procent av alla elever har F-varning i matematik. Även företagsekonomi, naturkunskap och fysik är ämnen som är svåra för eleverna. Det finns många elever som är i behov av extra anpassningar i form av bland annat hjälp att komma igång på lektionerna och stöd under lektionerna. Lärare ger främst extra anpassningar på gruppnivå. Ibland är det dock så dålig studiero på lektionerna att lärare inte har utrymme att ge extra anpassningar och det finns även lärare som inte ger eleverna de extra anpassningar de behöver på grund av att lärarna inte kan eller inte hinner. Det finns elever som skulle klara betygskriterierna om de fick mer stöd.

I skolans rutin för arbete med särskilt stöd framgår att särskilt stöd endast kan bli aktuell om en elev först närvarar på lektionerna, går på coachtid, får extra anpassningar och därefter behöver mer stöd. Elever som går år 3 är prioriterade för utredning av särskilt stöd eftersom de tar examen snart. Om det inte är tillräckligt med extra anpassningar för att en elev ska nå minst ett E i en kurs så blir

eleven kallad till coachtiden. Mentorn ska "flagga" till elevhälsan om hen får uppgifter om att en elev har svårigheter i ett ämne, problem med frånvaro eller psykisk ohälsa. Att "flagga" till elevhälsan innebär att lärarna meddelar elevhälsan att en elev ska tas upp på nästkommande elevgenomgång. Om det behövs kan elevhälsan även ta upp elevärendet före nästkommande elevgenomgång. De tar upp fyra klasser på elevgenomgångarna varje vecka. Det är mentorn för respektive klass och specialpedagogen som leder samtalet och alla undervisande lärare, med några få undantag, deltar.

Elevernas stödbehov kan identifieras genom utvecklingssamtal eller i kontakt med eleverna. Lärarna ska även ha halvtidssamtal och kan då identifiera elever som riskerar att inte nå minst ett E i en kurs. Lärare som undervisar elever som, trots extra anpassningar, riskerar att inte nå minst E i en kurs ska säga till om det på elevgenomgångarna. På elevgenomgångarna diskuterar de vilka åtgärder som ska vidtas. Utöver extra anpassningar krävs att eleven närvarar på lektionerna samt går på coachtiden för att eleven ska bli aktuell för en utredning om särskilt stöd. Om det blir aktuellt med en anmälan om särskilt stöd så görs den på en elevgenomgång, via skolans journalföringssystem eller genom direktkontakt med elevhälsan. En i elevhälsans personal uppger att en anmälan om särskilt stöd endast kan göras muntligt vid elevgenomgång enligt skolans rutin. Vem som fattar beslutet om att en elev ska utredas för eventuellt särskilt stöd beror på vilka problem eleven har. Det kan vara specialpedagogen, biträdande rektorn eller mentorn som fattar beslut om att en elev ska utredas för särskilt stöd.

De elever som har tagits upp på elevgenomgångarna är de som har F i mer än 250 poäng vilket är i snitt cirka fem elever per klass. Lärarna har sagt till om alla dessa elever på elevgenomgångarna. Totalt har skolan startat utredningar om särskilt stöd för 11 elever⁵ under innevarande läsår. Av dessa är det endast fyra elever som går årskurs 3. Det går inte att svara på hur många elever som anmälts utöver dessa 11 elever. De elever som anmälts men inte utretts har fått obligatorisk coachtid som stöd.

De elever som utretts är framför allt elever som kan vara i behov av en extern utredning som blivit utredda för särskilt stöd. Det är fem elever⁶, kanske någon till, som ska utredas externt. I de utredningar om särskilt stöd som skolan gjort för elever var slutsatsen att eleverna först behövde gå på coachtid och därmed inte var aktuella för särskilt stöd. Rektorn har fattat beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram för de elever som utretts men inte fått ett åtgärdsprogram.

Det särskilda stödet som eleverna på skolan kan få är obligatorisk coachtid, extra tid med specialläraren samt studieplanering tillsammans med specialpedagogen. Eleverna kan även få ett anpassat schema. Det finns många elever som behöver mer stöd än vad de får.

Elever som fått beslut om ett åtgärdsprogram har informerats om att beslutet är överklagningsbart. Elevhälsans personal utarbetar inte ett nytt åtgärdsprogram om de vid utvärdering justerar åtgärderna. De nya åtgärderna står bara i utvärderingen

⁵ Elev 5, elev 12, elev 13, elev 14, elev 15, elev 16, elev 17, elev 18, elev 19, elev 20, elev 21.

⁶ Elev 5, elev 14, elev 17, elev 19, elev 21.

som läggs till det befintliga åtgärdsprogrammet. Det är specialpedagogen som skriver under utvärderingarna av åtgärdsprogram.

Rektorns utsaga

Rektorn uppger bland annat följande. Varje vecka har skolan elevgenomgång. Fyra klasser tas upp på varje elevgenomgång, vilket innebär att varje klass tas upp löpande var femte vecka. På elevgenomgångarna deltar rektorn, elevhälsoteamet, mentorn och undervisande lärare.

Det finns ett dokument, beslutat av rektorn, där det framgår vilka extra anpassningar eleverna ska ges. Om lärare bedömer att extra anpassningar inte är tillräckligt så "flaggar" de om detta till elevhälsan. Elever kan fångas upp på elevhälsoteamets möte varje vecka. Lärare kan också säga till om elever på elevgenomgångarna. Att "flagga" om en elev innebär att lärare berättar om att en elev har svårigheter i en kurs för att de ska kunna ta reda på vad svårigheterna kan bero på. Det kan handla om frånvaro, att elever inte har med sig material till lektionerna eller andra anledningar. Lärare säger till om de undervisar en elev som trots extra anpassningar som justerats och följts upp, riskerar att få F i en kurs och då gör specialpedagogen en pedagogisk utredning.

Gällande de 52 elever i årskurs 3 som har F i sådan omfattning att de riskerar att inte nå en gymnasieexamen men som inte utretts för särskilt stöd uppger rektorn att det är många elever i årskurs 3 som arbetar och därmed har hög frånvaro. Anledningen till att det finns elever som inte utretts för eventuellt särskilt stöd trots att de riskerar att inte nå betygskriterierna är att dessa elever inte kommer till extra stödtid såsom coachtid och på lovskolor. De prioriterar inte att utreda elever för eventuellt särskilt stöd om eleverna har F i kurser om mer än 500 poäng. Anledningen är att de elever som har F i den omfattningen har hög frånvaro.

Det är 13 elever som lärare sagt till om under läsåret 2022/23 och som också utretts för eventuellt särskilt stöd. Av dessa elever har tre elever fått ett åtgärdsprogram utarbetat och tio elever har fått beslut om att åtgärdsprogram inte ska utarbetas. De gör en avvägning av om en elevs svårigheter beror på frånvaro och att eleven inte kommer på coachtid innan de tar beslut om att starta en utredning om eventuellt särskilt stöd för eleven. Om en lärare anmäler en elev som närvarar på lektionerna, går på coachtid och/eller extra undervisning i matematik för utredning av särskilt stöd startar de en sådan utredning. Men om det är elever som är på lektioner men inte gör proven och inte kommer på den stödtid som skolan erbjuder så utreds inte eleven för eventuellt särskilt stöd. Elever behöver närvara i undervisningen och gå på coachtid för att kunna ta del av extra anpassningar. Elever som närvarar på lektioner och ges extra anpassningar behöver inte också gå på coachtid innan det kan bli aktuellt att utreda eleven för eventuellt särskilt stöd. Lärare har sagt till om flera elever vars måloppfyllelse påverkas av elevernas frånvaro i varje klass. Om mentorns kontakt med eleven inte hjälper ska elevhälsan göra en frånvaroutredning.

Rektorn är den som fattar beslut om att åtgärdsprogram ska utarbetas och även beslut om åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Det är specialpedagogen som informerar elev och eventuella vårdnadshavare om beslut angående åtgärdsprogram samt att besluten är överklagningsbara. Angående elev 2:s

åtgärdsprogram uppger rektorn att åtgärderna avseende elevens särskilda stöd har justerats och det är specialpedagogen som fattat beslut om åtgärdsprogram med anledning av justeringarna.

Skolan har endast erbjudit elever som fått F i Naturkunskap 1b att gå om kursen.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen uppger i yttrande över Skolinspektionens tillsynsprotokoll bland annat följande. Specialpedagogen har gått igenom rutinen för hur en elev anmäls för utredning av särskilt stöd vid läsårets start och personalmöte vårterminen 2023 samt skickat ut informationen via e-post. Elever på skolan kan få särskilt stöd i form av stöd-/coachtid, studiehandledning med specialpedagog, stöd i matematik med matematiklärare med speciallärarkompetens. Elever har erbjudits omläsning av kursen Naturkunskap 1b under vårterminen 2023.

Rättslig reglering

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas (2 kap. 9 § första stycket skollagen).

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 10 § första stycket skollagen).

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 3 kap. 7 § skollagen, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till

rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd föreligger i samband med att skolan genomför en frånvaroutredning ska även en sådan utredning inledas (7 kap. 19 a § skollagen).

Det är rektorn som genom sin ledning och samordning av det pedagogiska arbetet beslutar om enhetens inre organisation och fattar de beslut som framgår av särskilda föreskrifter i skollag eller andra författningar. I detta innefattas ansvar för och beslut om övergripande organisation av det pedagogiska arbetet, arbetet med barn och elever i behov av särskilt stöd, formerna för samarbete mellan skolan och hemmen, skolans kontakter med föräldrar, arbetslivet och det omgivande samhället, kompetensutveckling av personalen och så vidare. Det är rektorn som ansvarar för personalens olika ansvarsområden och övergripande tidsplanering. (prop. 2009/10:165, s. 253-254).

Alla som arbetar i skolan har ett ansvar för att uppmärksamma de elever som behöver särskilda stödåtgärder och att föra detta vidare till rektorn. Anmälningsskyldigheten kan i det enskilda fallet gälla en lärare, personal inom elevhälsan eller annan skolpersonal. Vem som är anmälningsskyldig beror på i vilket sammanhang stödbehovet blir känt. Om en elevs stödbehov uppmärksammas av en lärare inom ramen för den undervisning som läraren ansvarar för, är läraren skyldig att anmäla detta till rektorn. Med uttrycket "andra svårigheter i sin skolsituation" avses sådana situationer där en elev behöver särskilt stöd även om det just då inte finns anledning befara att han eller hon inte ska nå de kunskapskrav som minst ska nås (prop. 2009/10:165 s. 664).

Högskoleförberedande examen ska utfärdas om en elev har godkända betyg på utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och som innefattar en eller flera kurser i svenska eller svenska som andraspråk om sammanlagt 300 gymnasiepoäng, engelska om sammanlagt 200 gymnasiepoäng, och matematik om sammanlagt 100 gymnasiepoäng. Gymnasiearbetet ska ingå i de godkända betygen (16 kap. 28 § skollagen).⁷ Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen, elevhälsan och studie- och yrkesvägledningen utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar, särskilt stöd samt andra stödåtgärder som de behöver (Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar).

Av förarbetena till skollagen framgår att kraven på stödåtgärder i huvudsak är kopplade till att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås för ett godkänt betyg, dvs. minst betyget E. För gymnasieskolan gäller

⁷ Bestämmelserna i 16 kap. 27-28 §§ skollagen har en lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

kunskapskraven enskilda kurser. En stor del av kursen kan dock ha genomförts innan stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd sätts in och sedan avslutas kursen utan att stödåtgärderna följer med i den resterande utbildningen. Detta skapar brister i kontinuitet när det gäller stödet och bidrar inte till att stärka helheten i elevens utbildning. En elev som är i behov av stöd i en kurs, exempelvis i form av tydligare instruktioner eller hjälp att strukturera sina studier, kan ha detta behov även i andra ämnen eller kurser. På motsvarande sätt kan elever med t.ex. läs- och skrivsvårigheter behöva stöd i läs- och skrivprocessen i fler ämnen än svenska eller svenska som andraspråk då förmåga att läsa och skriva utgör grundläggande kunskaper som eleven behöver för att tillgodogöra sig nödvändiga kunskaper även i övriga skolämnen. Regeringen anser därför att bedömningen av en elevs stödbehov i gymnasieskolan bör göras utifrån en helhetsbedömning av elevens förutsättningar att klara hela utbildningen. Det kan t.ex. innebära att stödåtgärder bör sättas in redan i inledningen av en kurs (prop. 2017/18:183, s.39 f).

Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd och samverka för att göra skolan till en bra miljö för utveckling och lärande. Lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Läraren ska utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Läraren ska även organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina egna förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga (Lgy 11 2.1 Kunskaper).

Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Rektorn har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att lärarna anpassar undervisningens upplägg, innehåll och arbetsformer efter elevernas behov och förutsättningar och att lärare får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter (4 kap. 4 § skollagen, Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd, vilket leder till att elever inte får det stöd som de behöver.

Skolinspektionen bedömer att det finns lärare som inte ger elever extra anpassningar, trots att de har behov av det, vilket är en brist. Av utredningen framgår att lärare inte har förutsättningar att ge alla elever som har behov av extra anpassningar sådant stöd. För lite undervisningstid i vissa kurser, stora elevgrupper och många elever som har behov av extra anpassningar resulterar i att lärarna inte hinner ge alla elever de extra anpassningar som eleverna har behov av.

Skolinspektionen bedömer vidare att skolan inte uppfyller författningarnas krav när det gäller att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd. Av utredningen framgår att det råder stora oklarheter kring skolans rutiner om anmälan om utredning av elevs behov av särskilt stöd. Det finns lärare på skolan som inte vet hur de anmäler en elev för utredning av eventuellt särskilt stöd. Den skriftliga

rutinen för bedömning av behov av särskilt stöd som Skolinspektionen tagit del av anger inte hur en anmälan till rektor om behov av särskilt stöd kan göras. Rutinen beskriver endast att elevhälsoteamet eller specialpedagogen ska informeras när en pedagogisk kartläggning och utredning indikerar behov av särskilt stöd. Enligt uppgift från personal i elevhälsan, som bekräftas av rektorn, görs anmälan om särskilt stöd genom att lärare säger till om detta på elevgenomgångar eller genom en direktkontakt med elevhälsan.

Av utredningen framgår att rektorn deltar på elevgenomgångarna och att hen har kännedom om det dokument som beskriver skolans rutin för arbetet med särskilt stöd. Av utredningen framgår vidare att lärare på möten med elevhälsan och rektorn sagt till om ett stort antal elever som riskerar att inte nå minst E i en kurs, trots att de ges extra anpassningar. Lärarna har på elevgenomgångar bland annat sagt till om de 56 elever som finns med i skolans sammanställning över identifierade elever i årskurs 3 som har F i sådan omfattning att de riskerar att inte nå en gymnasieexamen. Av dessa 56 elever har endast fyra elever i årskurs 3 utretts för särskilt stöd under läsåret 2022/23.

Enligt Skolinspektionen visar utredningen att det finns ett stort antal elever som i praktiken har anmälts till rektorn för utredning av särskilt stöd utan att någon sådan utredning har startats. En förklaring till detta verkar vara att såväl elevhälsans personal som rektorn uppger att en elev först måste ta till sig undervisning på lektioner och få extra anpassningar i den ordinarie undervisningen samt gå på extra studietid innan det kan bli aktuellt att anmäla eleven för utredning av eventuellt särskilt stöd. Skolinspektionen vill därför understryka att de enda kraven som finns innan en elev ska anmälas för utredning av eventuellt särskilt stöd är att eleven riskerar att inte nå minst ett E i en kurs och att eleven antingen ges extra anpassningar eller att det av särskilda skäl kan antas att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Att villkora möjligheten att anmäla elever för utredning av eventuellt särskilt stöd med något annat än detta, exempelvis med att elever ska delta på extra stödtid utöver ordinarie undervisning, strider således mot författningarnas krav. Skolinspektionen vill även tydliggöra att en utredning om särskilt stöd kan vara olika omfattande men att det åligger rektorn att se till att en utredning startas och genomförs för varje anmälan som inkommer.

Skolinspektionen bedömer även att skolan inte uppfyller författningarnas krav vad gäller utvärdering av åtgärdsprogram. Såväl personal i elevhälsan som rektor uppger att beslut om åtgärdsprogram fattas av rektorn men att det sedan är specialpedagogen som följer upp och utvärderar åtgärdsprogrammen samt gör eventuella justeringar. Något nytt beslut om åtgärdsprogram efter en utvärdering som visar att ett befintligt åtgärdsprogram ska förändras eller fortsätta gälla fattas emellertid inte, vilket är en brist.

Vidare framgår av utredningen att elever bara erbjudits att läsa om kursen Naturkunskap 1b. Eleverna har inte haft möjlighet att läsa om andra kurser där de inte klarat minst E i betyg, vilket är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt (26 kap. 27 § skollagen).

Eftersom Thorengruppen AB:s verksamhet vid Thoren Business School Stockholm inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen bedömer att de brister som påtalas i föreläggandet allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Flera av de brister som konstateras i detta beslut har pågått under en längre tid. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt. Föreläggandet ska därför förenas med vite. Skolinspektionen bedömer vidare att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande och att bristerna är sådana att de rubbar förutsättningarna för verksamheten på ett allvarligt sätt. Skolinspektionen gör en samlad bedömning av de olika bristerna sammantagna och beaktar härvid följande.

Bristerna avseende undervisningstid på Thoren Business School Stockholm är allvarliga då de omfattar samtliga program, flertalet kurser och rör en stor del av undervisningen vid skolenheten. Följden av detta blir att många elever inte får den undervisning de har rätt till, vilket allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Därtill saknas förutsättningar för eleverna att i ämnena kemi och fysik genomföra praktiska moment som ska utgöra centrala inslag i utbildningen på naturvetenskapsprogrammet. En del av lärandet på skolenhetens program, vilka alla är högskoleförberedande program, har förlagts till apl. Trots detta har huvudmannen inte tagit ansvar för att den utbildning som genomförs genom apl uppfyller författningarnas krav. Det finns även omfattande brister i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd som ytterligare försvårar möjligheterna för eleverna att nå målen för utbildningen. Sammantaget konstaterar Skolinspektionen att bristerna avser centrala och grundläggande delar för utbildningen som innebär att eleverna inte får den utbildning de har rätt till.

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 1 000 000 kronor.

Beslutet har fattats av regionchefen Agneta Broberg.

Utredaren Emmy Holmlund har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även regionjuristen Nina Forsgren samt utredarna Stina Linder och Jennie Östman medverkat.

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Ange kontorsadressen, eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.